



ריגש (341)

פשעו בו מפניו. האחים הביטו בפני יוסף ונבהלו! אוי, אלו פנים הם ראו, פנים עם הצלם אלוקים, אמרו האחים: כזה צדיק רצינו להרוג? עליו חשבנו שהוא רודף? ספר "יחי ראובן"

ויפל על צווארי בנימין אחיו ויבכה ובנימין בכה על צוואריו (מה. יד)

ברש"י: על שני מקדשות שעתידין להיות בחלקו של בנימין וסופו להיחרב. שאל הרה"ק רבי יחזקאל מקוזמיר, מדוע בכו עכשיו על חורבנות בתי המקדש שיקרו בעתיד הרחוק והסביר שבכיינתם היתה מפני שכעת נוכחו לדעת עד כמה קשה עונשה של שנאת חינם, שבעתיד תמיט סבל וחורבן על עם ישראל. מאידך גיסא, כל אחד מהם בכה על המקדש שעתידי להיות בחלקו של השני ולהחרב, ללמד לדורות כי התיקון לחטא זה הוא אהבת חינם, ולהצטער ולכאוב בצרת חבירו כאילו שזו צרתו שלו. לכן אמרו חז"ל (ברכות ו. ב): כל המשמח חתן וכלה כאילו בנה אחת מחורבות ירושלים, כי מובן מאיליו שהחתן והכלה שמחים בשמחתם, אך לאורח שבא לחתונה אין סיבה אישית לשמות, אלא הוא משתתף בשמחתם מחמת אהבתו אותם שהיא בגדר אהבת חינם. ודבר זה הוא התיקון לחורבן, ולכן נחשב המשמח אותם כאילו בנה אחת מחורבות ירושלים. ספר "לקוט מאיש לרעהו"

ויטב בעיני פרעה ובעיני עבדיו (מה טז) איזה שמחה היתה לפרעה בביאתם של אחי יוסף, ומדוע הוטב לו כל כך. שכן, קודם לכן היתה חרפה למצרים בכך שעבד מלך על מצריים והיה משנה למלך פרעה. עתה, כשבאו אחיו והתגלתה משפחתו הנכבדה, התברר כי יוסף אינו עבד והוקל לפרעה.

רב רובין זצ"ל בספר "טללי אורות" בשם אור החיים הקדוש

ושאים משוב מצרים (מה. כג)

שלח לו יין ישן שדעת זקנים נוחה הימנו (רש"י) מצינו במשנה (אבות פ"ד מ"ד): יש קנקן חדש מלא ישן. ביקש יוסף לומר לאביו, כי על אף מראהו החיצוני החדש, כשליט מצרי, בכל זאת בפנימיותו נשאר כמקודם. הדרך הישנה אשר למד אצל יעקב, נשארה שלמה בפנים לבו. הוא ידע, כי בכך יניח את דעתו של אביו הזקן הדואג מאוד על אודות מצבו הרוחני. וזוהי הכוונה שבדבר: "שלח לו יין ישן", שלח להגיד לו, כי היין בפנים נשאר אותו יין ישן כמקודם, ללא כל שינוי, שדעת זקנים נוחה הימנו, שכן זה יניח את דעתו של האב הזקן. ספר "מעינה של תורה"

"אני שוה לך!"

ויגש אליו יהודה...פי כמוך כפרעה (מד. יח) אמרו חז"ל (ראה בעל הטורים) שיהודה אמר ליוסף: אני שוה לך! וצריך להבין מדוע אמר זאת? וכן מדוע התגרה כ"כ ביוסף? וכן יש להבין את דברי רש"י: שדבר אליו קשות, מדוע? והנה ידוע שיוסף היה עבד לפוטיפר, וכתוב בנימוסי מצרים שאין עבד נהיה מלך (ב"ר פט. ז) והסיבא שיוסף אכן הוכתר למלך משום שפרעה אמר ליוסף: "אין חכם ונבון ממך" (מא. לט), ואם כן הוא 'מילתא דלא שכיחא, לא גזרו בה', וכיון שאין אדם השוה ליוסף בחכמה, יכול היה להיות מלך. וזה שאמר יהודה ליוסף: "אני שוה לך", ואם כן כעת דבר מצוי הוא, איש חכם כמוך, ואין אתה ראוי למלוך, משום שהיית עבד. ומאחר ואינו ראוי להיות מלך: דבר אליו קשות.

רבי יהונתן אייבשיץ בספרו "מדרש יהונתן"

ויאמר יוסף אל אחיו אני יוסף (מה. ג)

צריך ביאור, הרי זה עתה הסביר יהודה כי אביו חי ומצפה לבנימין וכו', א"כ מדוע שואל יוסף שוב: "העוד אבי חיי"? אלא פירשו בספרים כי יוסף התכוין להוכיחם: הרי טענתכם היא, כי אם בנימין ישאר במצרים, עלול יעקב למות, ואינכם יכולים לעמוד בצערו של אבא, וכי כשמכרתם אותי גם חשבתם "העוד אבי חיי"? הרי ידעתם כי אבא אהב אותי יותר מכל בניו, מדוע לא חשבתם האם אבא יעמוד בזה? ויש שביארו, שאמר להם "אני יוסף", אם כן מה שאמרתם "ואחיו מת", אינו אמת כי אני חי, לכן הנני שואל, האם מה שאבי חי היא כן אמת. ספר

"שיח הפרשה"

נבהלו מהצלם אלוקים שעל פניו

ולא יכלו אחיו לענות אתו כי נבקהו מפניו (מה. ג) האלשיך הקדוש מדייק בלשון הכתוב: "פי נבקהו מפניו", מדוע לא כתוב שנבהלו ממנו? ומבאר, שעד עכשיו ידעו האחים, שבטי י-ה שהדובר אליהם הינו מושל גוי מצרי, רשע מרושע, אשר העליל עליהם עלילות שונות ומשונות, ועל כן לא רצו להביט בפניו, כי אסור להסתכל בפני אדם רשע. אבל כעת, כשאמר יוסף: "אני יוסף", אומר האלשיך הקדוש, שמו לבם להביט אל פניו, אל הצלם, אם הצלם האלוקים עודנו בו, מאיר ומזהיר כאשר בתחילה, ובהבטה ראשונה נבהלו מפניו כי ראו הארה מהצלם אלוקים אשר בפניו, ועל כן לא יכלו לענות, וזהו: "ולא יכלו אחיו לענות אתו פי נבקהו מפניו", כי לפי גודל קדושתו תגדל בושתם אשר

אל תרגזו בדרך (מה. כד)

כתב **בעל הטורים**: יש מפרשים אל תסמכו עלי לומר אחינו גדול בארץ לעשות עוול לשום אדם, אלא אל תרגזו לשום אדם בדרך, לילך על שדה זרועה עכ"ל. והדבר צריך לתרץ, שיוסף חשש שלאחר שהתבשרו בבשורות טובות "עוד יוסף חי", ירצו בכל כוחם לבשר זאת ליעקב, והוי בגדר רץ לצורך פיקוח נפש והזיק בדרך שהוא פטור, וכמבואר בשו"ע (הור"מ סי' ש"ח סי"ט): שהרץ לצורך פיקוח נפש לא גרע ממי שרץ בערב שבת בין השמשות, דמהתורה הוא פטור. ועוד אפשר לומר, שכיון שהם אחיו של מלך, ולמלך הרי מותר לפרוץ לו דרך בשדה אחר, כמו שלמדנו בגמרא (ב"ק ס:), ומלך פורץ לעשות לו דרך ואין מוחין בידו, וזהירם שלא יעלה על דעתם כך, ואל ירגזו בדרך
רב זילברשטיין שליט"א בספרו "עלינו לשבח"

ויאסר יוסף מן פכתו ויעל לקראת ישראֵל אָביו וכו' ויפל על צוואריו... (מו. כט)

אבל יעקב לא נפל על צווארי יוסף ולא נשקו, ואמרו רבותינו שהיה קורא את שמע (רש"י). הנה כיון שיעקב קרא קריאת שמע, הרי שמסתבר שהיה בגלל שאז הגיע זמן קריאת שמע, וזריזין מקדימים למצוות, ואם כן יש לשאול למה יוסף לא קרא אז קריאת שמע. ויש לומר, שאכן יוסף לא קרא אז ק"ש, וזאת לפי שעסק אז במצות כיבוד אב [שהלך לקראת אביו כדי להביאו אל ביתו], וההלכה היא שהעוסק במצות פטור מן המצוה. עוד יש לומר, שאכן גם יוסף קרא אז ק"ש, אולם כשראה יוסף את אביו הפסיק לקרוא מפני יראת אביו [היינו מפני המצוה לירא מאביו], כי כך ההלכה (שו"ע או"ח סי' סו ס"א): שאף אם אוחו באמצע הפרק של ק"ש, הרי הוא מפסיק ושואל בשלום אדם שהוא ירא ממנו, כגון אביו או רבו, על כן הפסיק יוסף ונפל על צווארי אביו לכבודו, אבל יעקב לא היה רשאי להפסיק מפני כבודו של יוסף, שהרי אסור להפסיק באמצע הפרק מפני הכבוד.

ספר "נתיבות דעת"

הצדיק יורה לאדם מה היא עבירה ומה היא מצוה וְאֵת יְהוָה שָׁלַח לְפָנָיו אֶל יוֹסֵף לְהוֹרֹת לְפָנָיו גְּשֵׁנָה (מו. כח)

אין לך אדם שאין לו **שעה** (אבות פד מ"ג): "**שעה**" מלשון: "ואל קין ואל מנחתו **לא שעה**" (בראשית ד. ה) לא פנה (רש"י), רצה לומר, כל אדם מישראל יש לו שעה ופניה, שמגיעה אליו התעוררות ליראה את ה' ולעבדו בלב שלם. אך מה יעשה האדם שאינו שלם במדותיו, ונראה לו על עבירות שהן מצוות ועל מצוות שהן עבירות, ילך אצל חכם וצדיק ויגיד לו אלו מצוות הן בלתי לה' לבדו, ואיזו היא עבירה, ורק נראה לו כמצוה בשביל אהבתו לעשות זאת. וזה הרמז: "**וְאֵת יְהוָה שָׁלַח לְפָנָיו**", הבורא ב"ה שלח את היהודים "**אֶל יוֹסֵף**",

הוא הצדיק, "**לְהוֹרֹת**" שהוא יורה את העולם, "**לְפָנָיו גְּשֵׁנָה**", האיך ליגש לפניו יתברך שמו.

ספר "עלים לתרופה"

הלכה: אכילה מ"לחם משנה"

האם יש חיוב לאכול מעט מה"לחם משנה" עליו ברכ בעל הבית?

המשנ"ב (סי קסז סקפ"ג) כתב מפורש שהשומע ברכת המוציא מהבוצע, צריך לטעום מהלחם משנה, ואם אינו טועם לא יוצא ידי חובתו. אולם בקידוש אין החיוב אלא על המקדש לשתות מהיין, ואילו השומעים אינם חייבים לטעום אלא נוהגים כך רק משום חיוב מצוה. הטעם בזה, כיון שחיוב ה"לחם משנה" הוא לבצוע ולאכול, על כן כאשר המסוכים יוצאים ידי חובה של הבצוע, חייבים הם לטעום על הלחם שנבצע, משא"כ בקידוש, שם החיוב הוא עצם אמירת הדברים על היין, ואילו הטעימה היא תוספת מצוה. משום כבוד הברכה והכוס.

ספר "הליכות שבת" רב אופיר מלכה שליט"א

פתגם: אדם מאמין בעצמו כשמאמינים בו. ספר שמחלה

חקירה: ריבית

מתחייב בכתובת השטר את כל החוב, או שכל יום מרוויח לפי החשבון (קובץ שיעורים ב"ב שפ)
ספר "קובץ יסודות וחקירות"

סיפור: תורת יושבי קרנות

בחר עם הארץ, בנו של עם הארץ, שאל את אביו: קושיה חמורה לי בסידור בהלל אנו אומרים: הים ראה וינס הירדן, ואינו מסוגל להבין, אם הים ראה, מדוע ברח הירדן? השיב לו אביו: הרי ה"הלל" עצמו מקשה קושיה זו ממש: מה לך הים כי תנוס הירדן.

ספר "חזו וחלק" (חלק א דף צג)

שבת שלום

יוצא לאור לרפואה שלימה של דינה בת מרים, הדסה אסתר בת רחל בחלא קטי, אברהם רפאל בן רבקה, חיים מאיר בן גבי זווירה, אליהו בן תמר, ראובן בן איזא, ששא בנימין בן קארין מרים, פליקס סעידו בן אטו מסעודה, ויקטוריה שושנה בת ג'וים חנה, רפאל יהודה בן מלכה, שלמה בן מרים, שמחה ג'יות בת אליו, אבישי יוסף בן שרה לאה, אוריאל נסים בן שלוח, אלחנן בן חנה אנושקה, רבקה בת ליה, רישאר שלום בן רחל, נסים בן אסתר, מרים בת עזיזא, חנה בת רחל, דוד בן מרים, יעל בת כמונה, חנה בת ציפורה, ישראל יצחק בן ציפורה, יעל רייזל בת מרטין היימה שמחה. זיווג הגון: לאלודי רחל מלכה בת חשמה, ליוסף גבריאל בן רבקה, למרים בת רבקה. הצלחה לחנה בת אסתר וליונתן מרדכי בן שמחה ברכה זרע של קיימא ללבנה מלכה בת עזיזא וליאור עמיחי מרדכי בן ג'יזל לאוני. לעילוי נשמת: אליהו בן זהרה, ג'ינט מסעודה בת ג'ולי יעל, שלמה בן מחה, מסעודה בת בלח, יוסף בן מייכה. מוריס משה בן מרי מרים. משה בן מזל פורטונה. שמחה בת קמיר. מיכאל צ'רלי בן ג'ולייט אסתר. אמיל חיים בן עזו עזיזה. ראובן בן חנינה, רחל בת מיה, אליהו בן מרים, ניסים חי הורבט בן ג'ולי.

